

BESTAMİ YAZGAN'IN ÇOCUKLAR İÇİN KALEME ALDIĞI MASAL METİNLERİNİN SÖZ VARLIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA*

A RESEARCH ON THE VOCABULARY ITEMS IN FAIRY TALES WHICH WERE COMPOSED FOR CHILDREN BY BESTAMİ YAZGAN

Dr. Kevser AKIN

akinkevser@gmail.com, Malatya/Türkiye

Prof. Dr. Hasan KAVRUK

İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, hasan.kavruk@inonu.edu.tr, Malatya/Türkiye

Özet

Bu araştırma, Bestami Yazgan'ın masal metinlerinin söz varlığı öğelerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışmada "Bestami Yazgan'ın çocuklar için kaleme aldığı masal metinleri farklı ve toplam söz varlığı unsuru, deyim, ikileme, özel isim, ilişki sözü, kalıplaşmış söz, çeviri söz ve atasözleri bakımından nasıl bir niceliğe sahiptir?" sorusuna cevap aranmıştır. Araştırmada içerik analizi tekniği kullanılmış, masal metinlerinin söz varlığı unsurlarının sıklık listelerinin hazırlanmasında bu tekniğin bir alt dalı olan frekans analizi tekniğine başvurulmuştur. Yazgan'ın 56 masal kitabı içerisinde yer alan 146 masal metni üzerinde yapılan çalışmada, metinlerin söz varlığı unsurları açısından zengin bir içeriğe sahip olduğu, toplam söz varlığı unsurunun 64.687, farklı söz varlığı unsurun 5.838 olduğu tespit edilmiştir. Yazarın masallarındaki söz varlığı öğelerinin çokluğu ve çeşitliliği, Türkçenin zengin söz varlığı ile çocuk okuyucunun erken dönemde karşılaşmasına fırsat verebilecek olumlu bir özelliktir. Halkın geleneğini, yaşayış şeklini, kültürel değerlerini ve sosyal ilişkilerini masal metinlerinde öne çıkaran Yazgan, bu üslup özelliğine katkı sunan atasözlerine, deyimlere, ilişki sözlerine ve ikilemelere geniş yer vermiş, didaktik yönü güçlü, zengin bir masal dili yaratmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bestami Yazgan, masal, söz varlığı

Abstract

This research aims to determine the vocabulary items in Bestami Yazgan's fairy tale texts. Accordingly, this research seeks to answer the question "What is the quantity of (both in variety and in total) vocabulary items, idioms, reduplications, proper nouns, phrases, sayings, translated words, and proverbs in Bestami Yazgan's fairy tale Works which were composed for children?" In addition to the content analysis method which has been used, frequency analysis, which is a sub-branch of the former, has also been resorted in preparation of the vocabulary lists in the fairy tale works in the research. This study, which has been carried out on 146 fairy tale texts which are included in Yazgan's 56 fairy tale books, has come to the conclusion that the texts are rich, both in number and in variety, in vocabulary items, and that the total vocabulary item number is 64,687 and the different vocabulary item number is 5.838. The abundance and the diversity of vocabulary items in the fairy tales of the author is a favourable feature that offers to the child audience to encounter with the rich vocabulary of the Turkish language at an early age. Yazgan, who highlights the folk's customs, way of living, cultural values, and social relationships in his fairy tale works, has also included many proverbs, idioms, phrases, and reduplications in his work which contribute to his style, and thus, created a rich fairy tale language whose strong suit is its didacticism.

Keywords: Bestami Yazgan, tale, vocabulary

* Bu makale, "Bestami Yazgan'ın Masallarındaki Söz Varlığından Hareketle Bağlam Temelli Okuma Faaliyetlerinin Kavram Gelişimine Etkisi" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

1. GİRİŞ

Dil salt bir anlaşma ve iletişim aracı olmasının ötesinde kültürü oluşturan tüm unsurların nesilden nesilden aktarılmasına hizmet eden, bir topluluğu millet yapan, bir arada tutan en önemli unsurdur. Bir dilin sahip olduğu zengin söz varlığı o toplumun köklü bir geçmişe, güçlü bir kültürel altyapıya sahip olduğunun göstergesidir. Ana dili öğretim çalışmalarında bu gerçeklerden yola çıkılarak dilin sahip olduğu zengin yapının korunup bireylere aktarılması ve kişisel söz varlıklarının zenginleştirilmesi hedeflenir. Söz varlığı, Türkçe Sözlük'te (2005: 1807) "bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, vokabüler ve kelime hazinesi" olarak tanımlanmaktadır.

Korkmaz (2003:144), söz varlığını "bir dilin bütün kelimeleri, bir kişinin veya bir topluluğun söz dağarcığında yer alan kelimeler toplamı" biçiminde tanımlamakta; Karakuş ise (2000:128) söz varlığını tanımlarken pasif (edilgen) ve aktif (etken) söz varlığı sınıflamasını yapmaktadır. Yazılı ve sözlü anlatımda rahatça ve kolayca kullanılabilen kelimeler aktif, ara sıra duyulduğunda veya bir metin içinde karşılaşıldığında anlaşılın kelimeler ise pasif kelimeler olarak nitelendirilir.

Alıcı söz varlığı olarak da ifade edilen pasif/edilgen söz varlığı, dil becerilerinin okuma ve dinleme süreci içerisinde devreye girmektedir. Özellikle örgün eğitimle beraber kitaplarla daha sık temasa geçen çocuklarda alıcı söz varlığı hızlı bir gelişim gösterir. Alıcı söz varlığının gelişebilmesi için ders kitaplarının ve bu dönem çocukları için hazırlanmış olan ders dışı okuma kitaplarının söz varlığı açısından zengin olması beklenir. Alıcı söz varlığının gelişmesi üretici (aktif/etken) söz varlığının gelişmesini de sağlar. Kendisini konuşma ve yazma becerileri ile gösteren üretici söz varlığı, etkin bir okuma ve dinleme becerisi kazanmakla mümkün olur. Ana dili öğretim çalışmalarında bireylerin hem anlama becerilerini geliştirmek hem de yazılı ve sözlü olarak kendilerini ifade etme becerilerini geliştirmek hedeflenir. Bu yüzden alıcı ve üretici söz varlığının gelişimini sağlamak aynı oranda önemlidir.

Aksan (2015: 15), bir dilin sadece sözcüklerinin değil deyimlerinin, kalıp sözlerinin, kalıplaşmış ifadelerinin, terimlerinin ve çeşitli anlatım kalıplarının birlikte oluşturduğu bir bütün olarak tanımladığı söz varlığını, bir dildeki birtakım seslerin bir araya gelmesiyle oluşturulmuş simgeler, kodlar ya da göstergeler olarak değerlendirilmemesi gerektiği görüşündedir. Söz varlığı, toplumun maddi ve manevi kültürünün yansıtıcısıdır ve o toplumun dünya görüşünün bir kesiti olarak düşünülmelidir.

Söz varlığı; bir dilin sahip olduğu dil unsurlarının tamamını içine alan genel bir kavram olarak kullanıldığı gibi özel olarak belli bir yaş grubundaki, belli bir meslek grubundaki ya da belli bir eğitim seviyesindeki bireylerin sahip olduğu kelime hazinesini anlatmak için de kullanılır. Dilin sahip olduğu unsurların tamamını o dilin konuşulduğu topluluk içerisindeki tüm bireylerin bilebilmesi mümkün değildir; kişinin sosyal ve ekonomik şartları, eğitim durumu gibi unsurlar sahip olduğu söz varlığı unsurlarını da belirler.

Her toplumun dünyayı algılayış şekli ve ifade biçimi farklı özellikler taşır. Bu algılayış, dili oluşturan öğelere de yansır. Dilin söz varlığını oluşturan unsurlar bu algılayışın etkisi ile şekillenir. Ana dili öğretimi ile beraber yaşadığı toplumun dünyayı algılayış şeklini öğrenen çocuk, önce dinleme ve konuşma beceri ile bu alana dâhil olmakta, okul çağı ile beraber okuma ve yazma becerileri ile ana dili öğrenimini sürdürmektedir. Okul çağında ders kitaplarındaki metinlerle sınırlı kalmayan okuma eylemi, ders dışı zamanlarda yapılan okuma faaliyetleri ile de sürdürülmekte ve bu süreçte söz varlığı kazanımı metinler yoluyla devam etmektedir. Bu bağlamda çocukların karşılaştığı metinlerin söz varlığı yönünden zengin bir içeriğe sahip olması büyük önem taşımaktadır. Çocukların kelime hazinesinin gelişmesinde okul öncesi dönemden başlanarak kendilerine anlatılan masal ve öykü metinlerinin yeri büyüktür. Masallar, çocukların hayal güçlerini ve estetik zevklerini geliştirirken dil zevki kazanmalarına, yeni kelimeler ve kavramlar öğrenmelerine hizmet eder.

Çocukta ana dili kavramasına, gelişmesine büyük bir hizmeti olan masal, aynı zamanda çeşitli faydalar sağlayan bir sanat ve terbiye aracıdır. Henüz okuma yazma bilmeyen okulöncesi çağındaki yavruların başlıca fikir ve duygu besinini masallar teşkil eder. Masallar sayesinde ki çocuk, ana dilinin kelimelerini, kullanılış şekillerini kolaylıkla kavramaya ve -bir gün doğrudan doğruya, istediği zaman, kolayca okuyabilmek üzere- okuma heves ve isteğini duymaya başlar... masalı ister yazılısından okuyana, isterse anlatana karşı çocukta bir sevgi ve saygı duygusu belirir. Böylece masal, büyükle küçüğü birbirine yaklaştıran, ısındıran bir vasıta olur (Gökşen, 1956: 546).

Masallar ana dilinin söz varlığı unsurlarını dinleyicisine/okuyucusuna bir arada sunan, toplumun kültürel zenginliğini içinde barındıran zengin edebiyat ürünleridir. Yavuz (2002: 153), “Bir insana anadilini; anlatımı ikilemeler, benzetmeler, uyaklar, deyimler, atasözleri vb. gibi konuşma dilinin bütün incelikleriyle zenginleştirilmiş masallardan daha iyi, sözlü veya yazılı hangi edebiyat ürünü öğretebilir ki?” diyerek masal türünün söz varlığı açısından zenginliğine vurgu yapar.

Masallar okul öncesi dönemden başlayarak çocuğa dinleme, anlama, konuşma ve anlatma becerileri edindirmede önemli metinler olarak görev yapar. Çocuğun olayları ve çevreyi algılamasında, kendini ifade etmesinde ve kelime hazinesini geliştirmesinde masallar etkili rol üstlenir. Okul çağına gelen çocuk, okul öncesi dönemden elde ettiği bu deneyimlerle kitaba sevgiyle bakmayı ve ona yaklaşmayı öğrenir; okuma-anlama zevk ve alışkanlığını kolayca edinir. Masallar yoluyla çevresinde olup bitenleri, kendi duygu, hayal ve düşüncelerini yazılı olarak anlatma alışkanlığı ve isteği duymaya başlar (Karatay, 2007: 472).

Çocuğa anadilinin, bir işçi elindeki alet gibi nasıl kullanıldığını ilk öğreten, ona bu dilin türlü hünerlerini, kıvraklığını, zenginliğini, inceliğini ilk gösteren, kişiyi kendi dilini konuşmayanlardan uzaklaştırıcı, onu konuşanlara yakınlaştırıcı duyguyu -ninnilerin, tekerlemelerin, türkülerin yanı başında ama herhâlde onlardan daha geniş ölçüde- ilk aşıl原因an masallardır (Boratav, 1992: 15).

Bilkan (2009: 71), masallardaki sembolik anlatımların, devrik tümcelerin, deyim ve atasözleri gibi dil öğelerinin konuşma dilinin rahatlığı içinde dinleyiciye aktarıldığını, bu özellikleri dolayısıyla masalların dil öğretiminde önemli bir yeri olduğunu vurgulamaktadır.

Masallarda zengin bir söz varlığı bulunmaktadır. Anonim olan bu üründe deyim, atasözü, ikileme, yenileme ve pekiştirme sözcüklerinden bolca yararlanılmaktadır. Aynı masalda bir durum için kullanılan ifadelerde bile bir zenginlik görülmektedir. Örneğin pek çok masalda sadece ‘yola çıkmak’ yerine ‘yol almak, yola koyulmak, yolunu tutmak, yollara düşmek...’ gibi ifadeler de kullanılmaktadır (Çetinkaya, 2007: 26).

Çocukların zevkle dinlediği ve okuduğu masalların hayal gücünü geliştirme, estetik zevk kazandırma, olumlu davranış edindirme gibi birçok özelliğinin yanı sıra ana dili öğretimindeki rolü göz önünde bulundurulduğunda, masal metinlerini kaleme alan yazarların ürettikleri bu metinlerin söz varlığı unsurlarının tespitinin de incelenmeye ihtiyaç duyulan bir konu olduğu ortaya çıkmaktadır. Ancak söz varlığı ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında çalışmaların daha çok Türkçe ders kitaplarının söz varlığının (Eğilmez, 2010; Öz, 2012; Kaya, 2008; Yalçın, 2005) tespiti ve öğrencilerin kişisel söz varlıklarının (Temur, 2006; Kurudayıoğlu, 2005; Karadağ, 2005) tespitine yönelik çalışmalar olduğu göze çarpmaktadır. Çocuk edebiyatı metinleri üzerine yapılan söz varlığı çalışmaları (Gündoğdu, 2012; Şen, 2009; Baş, 2006) ile çocuk edebiyatı alanında eserler üreten yazarların söz varlıkları üzerinde geniş kapsamlı (Katı, 2015; Mert, 2009; Gökçe, 2008) çalışmalar yapılmış olmakla beraber bu çalışmalar sınırlı sayıdadır. Tespit edilen bu eksiklik boş bırakılan bu alanla ilgili çalışma ihtiyacını doğurmuştur. Bu doğrultuda çocuk edebiyatımızın geniş bir okuyucu kitlesine sahip olan yazarlarından Bestami Yazgan’ın kaleme aldığı masal metinleri çalışma için seçilmiştir.

Yazgan, otuz yılı aşkın bir süredir çocuklar için metinler kaleme alan, öykü, masal ve şiir türünde telif ettiği metinleri çocuk okuyucularıyla buluşturan, yazarlık dışında eğitimci kimliği ile uzun yıllar çocuklarla iç içe bir hayat geçirmiş olan önemli bir yazardır. Çocuk edebiyatına yaptığı

katkılarından dolayı çok sayıda ödüle layık görülmüş, farklı tarihlerde yılın yazarı, yılın şairi ve yılın öğretmeni seçilmiştir. 2014 yılında Millî Eğitim Bakanlığı Yayın Danışma Kurulu üyeliğine seçilmiş, 2015 yılından itibaren öğrenciler arasında “Bestami Yazgan Şiir Yarışması” düzenlenmeye başlanmış, 2017 yılında “Çizgi Ötesi Öğretmenler” projesi kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belgeseli çekilmiştir. Şiir dalında yurt içi ve yurt dışında birçok ödüle layık görülen yazarın eserlerinden bazıları bestelenmiş, bazıları da ders kitaplarına alınmıştır (Akın, 2018: 322). Gerek eğitimci gerek yazar kimliği ile çocuk edebiyatı alanında önemli bir yere sahip olan yazarın eserleri üzerinde farklı çalışmalar yapılmış ancak eserlerinin söz varlığı üzerine herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırmada “Bestami Yazgan’ın çocuklar için kaleme aldığı masal metinleri farklı ve toplam kelime, deyim, ikileme, özel isim, ilişki sözü, kalıplaşmış söz, çeviri söz ve atasözleri bakımından nasıl bir niceliğe sahiptir?” sorusuna cevap aranmıştır. Yazgan’ın 56 masal kitabı içerisinde yer alan 146 masal metni atasözleri, deyimler, özel isimler, çeviri sözcükler, kalıplaşmış sözler, ikilemeler ve ilişki sözleri başlıkları altında incelenmiş, sıklıkları çıkarılarak sınıflandırılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Araştırmada, Bestami Yazgan’ın masal metinlerindeki söz varlığı unsurlarını belirlemek amacıyla içerik analizi tekniği kullanılmıştır. “İçerik analizi, sayısal bir işlemdir. Belli bir belgede veya belgeler dizisi içinde hangi kavramların, hangi olayların ve hangi tür değerlendirmelerin ne ölçüde yer aldığını belirlemek için yapılan bir işlemdir” (Arslanoğlu, 2016: 94). Metinlerdeki söz varlığı unsurlarının sıklık listelerinin hazırlanmasında bu tekniğin bir alt dalı olan frekans analizi tekniği kullanılmıştır. “Bu tür bir analizde sayılabilecek nitelikte birimler (örneğin sözcükler) alınır ve analiz göstergeleri frekans türünde ifade edilir” (Bilgin, 2006: 18).

2.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın ilk aşamasında Yazgan’ın kaleme aldığı masal metinleri bilgisayar ortamına aktarılmış; kelimelerin sıklık listelerinin oluşturulmasında “Microsoft Excel” programı kullanılmıştır. Masal metinlerinde yer alan toplam ve farklı özel isimler, deyimler, ikilemeler, atasözleri, ilişki sözleri, çeviri sözler ve kalıplaşmış sözlerin listeleri hazırlanıp bunların sıklık tabloları oluşturulmuş, sonuçlar sayısal verilerle gösterilerek masalarda tespit edilen söz varlığı öğelerinin oranları karşılaştırılmıştır.

Sözcük listeleri oluşturulurken şu hususlara dikkat edilmiştir:

1. Masal metinlerinde yazımı yanlış olan sözcükler bilgisayar ortamına aktarılırken düzeltilerek alınmıştır. Sözcükler dizine alınmadan önce yalın duruma getirilmiştir.
2. Özel isimler ve birleşik isimler olduğu gibi alınmıştır.
3. Deyimler, atasözleri, yardımcı fiillerle oluşturulmuş ve anlamca kaynaşmış birleşik fiiller ve sayılar olduğu gibi alınmıştır.
4. Sözcük listeleri çıkarılırken Türk Dil Kurumunun İnternet sitesindeki Büyük Türkçe Sözlük ve Güncel Türkçe Sözlük ile Yazım Kılavuzu içerisindeki kurallar esas alınmıştır.
5. Fiilimsiler ve fiillerin olumsuz hâlleri kullanılmamış, sözcükler kök olarak alınmıştır.
6. Edilgen durumdaki fiiller listeye olduğu şekilleriyle alınmıştır. Çekimli fiillerin çekim ekleri atılarak kelimelere ait sıklıklar kelimenin köküne eklenmiştir.
7. Hitap ifadeleri olduğu gibi alınmıştır.
8. Kök durumundaki yansıma sözcükler dizine alınmıştır: hav, miyav...

9. Masal metinlerindeki özel isimler bir kavramı karşıladıkları için sözlükte madde başı olmadıkları hâlde sıklık dizinine alınmıştır.

10. Sesteş sözcükler ayrı maddeler hâlinde yazılarak ayrıca içerisine hangi anlamıyla kullanıldığı eklenmiştir.

11. de/da bağlacı dizinde birlikte alınmıştır.

12. mı/mi/mu/mü soru edatı dizinde birlikte alınmıştır.

13. İkilemelerin belirlenmesinde Doğan Aksan'ın yaptığı sınıflandırma esas alınmış, Vecihe Hatipoğlu'nun "Türk Dilinde İkileme (1981)" adlı eserinden de yararlanılmıştır.

14. Söz varlığı listelerinin oluşturulması ve kategorilerin belirlenmesinde Doğan Aksan'ın belirlediği söz varlığı öğeleri esas alınmıştır.

15. Deyim ve atasözü listelerinin oluşturulmasında Ömer Asım Aksoy'un Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü (1988) esas alınmış; bu sözlükler dışında deyim ve atasözleri için Çotuksöken'in (2004), Hengirmen'in (2011a, 2011b) ve Yurtbaşı'nın (2012, 2013) sözlüklerinden de yararlanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde Bestami Yazgan'ın masallarındaki söz varlığı öğeleri özel isimler, atasözleri, deyimler, ilişki sözleri, ikilemeler, kalıplaşmış sözler ve çeviri sözler başlıkları altında incelenmiştir.

Tablo 1 Masallardaki Toplam ve Farklı Kelime Kullanımları

Sıra No	Sözcük Türü	Farklı Kelime Sayısı	Toplam Kelime Sayısı	Farklı Kelime Yüzdesi	Toplam Kelime Yüzdesi
1	Atasözü	106	138	1,82	0,21
2	Deyim	979	2.246	16,77	3,47
3	Özel İsim	443	2.783	7,59	4,30
4	Çeviri Söz	1	8	0,02	0,01
5	Temel Söz Varlığı	3.818	58.310	65,40	90,14
6	Kalıplaşmış Söz	3	3	0,05	0,00
7	İkileme	394	911	6,75	1,41
8	İlişki Sözü	94	288	1,61	0,45
	Toplam	5.838	64.687	100,00	100,00

Tablo 1'de "toplam kelime" ifadesi, farklı bir söz varlığı ögesinin toplam kullanımını, "farklı kelime" ifadesi ise kullanılan farklı söz varlığı ögesinin sayısını ifade etmektedir. Yazgan'ın incelenen masal metinlerinde toplam söz varlığı unsuru 64.687, farklı söz varlığı unsuru ise 5.838 olarak tespit edilmiştir.

İncelenen masallarda 106 farklı atasözü, 138 toplam atasözü belirlenmiştir. Farklı deyim sayısı 979, toplam deyim sayısı 2.246; farklı özel isim sayısı 443, toplam özel isim sayısı 2.783; farklı çeviri söz sayısı 1, toplam çeviri söz sayısı 8; farklı kalıplaşmış söz sayısı 3, toplam kalıplaşmış söz sayısı 3; farklı ikileme sayısı 394, toplam ikileme sayısı 911; farklı ilişki sözü sayısı 94, toplam ilişki sözü sayısı ise 288 olarak tespit edilmiştir.

Masallarda en sık kullanılan ilk 10 kelimenin toplam sıklığı 10.049'dur. Masal metinlerinde en sık kullanılan ilk 100 kelimenin sıklığı 28.171'dir. İlk 1.000 kelimenin toplam sıklığı ise 53.143'tür.

Tablo 2 Masallarda En Sık Kullanılan İlk 10 Kelime

Sıra Numarası	Kelimeler	Sıklık	Yüzde
1.	Bir	1991	3,08
2.	De/da (bağlaç)	1626	2,51
3.	De-	1115	1,72
4.	Bu	1071	1,66
5.	Ol-	1038	1,60
6.	Ben (zamir)	706	1,09

Social Science Development Journal	2018 June	Volume :3	Issue:9	pp:110-122
7.	İle		691	1,07
8.	O		657	1,02
9.	Ve		586	0,91
10.	Ne		568	0,88
Toplam			10.049	15,54

Tablo 2 incelendiğinde masal metinlerinde en sık kullanılan kelimenin “bir” kelimesi olduğu görülmektedir. Bu kelimeyi sırasıyla “de/da” sözcüğü ile “de-” sözcüğü takip etmektedir. Sıklığı en fazla olan bu kelimelerin benzer söz varlığı çalışmalarında da en sık kullanılan sözcükler olduğu görülmüştür. Baş’ın (2006: 203) tahkiyeli metinlerin söz varlığı üzerine yaptığı doktora tez çalışmasında, söz varlığı çıkarılan masal metinlerinde en sık kullanılan ilk 10 kelime içerisinde “bir, de/da, de- bu, ol-, ben, o, ne” kelimelerinin yer aldığı görülmektedir.

Gökçe (2008: 273) tarafından Gülten Dayıoğlu’nun çocuk öyküleri üzerine yapılan çalışmada sıklığı en fazla olan ilk 10 kelime sırasıyla “bir, de/da, o, de-, bu, ol-, anne, gel- ev ve çocuk” kelimeleridir. En sık kullanılan bu kelimeler Bestami Yazgan’ın masallarındaki ilk 10 kelime ile karşılaştırıldığında 6 kelimenin ortak olduğu görülmektedir.

En sık kullanılan ilk on sözcüğün, üç çalışmada da büyük oranda ortak olmasının metin türlerinin benzerliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. “Bir” sözcüğü çoğunlukla ön ad olarak kullanılmıştır. “Bir” sözcüğünün en sık kullanılan sözcük olmasının masalın içerik özellikleri ile ilgili bir durum olduğu düşünülmektedir. Masallarda anlatılan olaylar, zaman, mekân ve kahramanlar hayalidir. Bu hayalî atmosfer içerisinde masal unsurlarını belirtmek amacıyla belirsizlik anlamı taşıyan “bir” sözcüğünün kullanılması beklenen bir durum olarak değerlendirilebilir.

En çok kullanılan sözcükler arasında yer alan “de-” ve “ol-” fillerinin kullanım sıklığını da metinlerin tür özellikleri ile açıklamak mümkündür. Masal metinlerinde çoğunlukla sade ve yalın bir dil kullanılır, masalların hitap ettiği yaş grubunun dil özellikleri göz önünde bulundurulduğunda basit yapıli fiillerin seçilmiş olmasının bilinçli bir tercih olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda bu fiillerin sıklıkla kullanılması masal dilinin sahip olduğu hareketli dil yapısından da kaynaklanmaktadır. Masallar eylem ağırlıklı metin türleridir ve fiiller sıklıkla kullanılır.

Metinlerde toplam 2.434 kez kullanılan “ben”, “o” ve “bu” kelimeleri, adıl ve ön ad olarak kullanılmış, özellikle “ben” ve “o” kelimeleri, bir çatışma üzerine temellendirilen olay kurgusu içerisinde karşıtlıkları ve hareketi vurgulamak amacıyla tercih edilmiştir. Basit yapıli cümlelerin kullanıldığı masallarda isim tekrarının sıklıkla yapılması, anlatımı sıkıcı hâle getirip cümle akışındaki ritmi bozacağından zamirlerin tercih edildiği düşünülmektedir. Zamirlerle beraber işaret bildiren sıfatlara sıklıkla yer verilmesi, masal metinlerine özlü bir anlatım olanağı sağlamıştır.

3.1. Masal Metinlerindeki Özel İsimlere İlişkin Bulgular

Masal metinlerinde toplam 2.783, farklı 443 özel isim kullanılmıştır (Akın, 2018: 218). En sık kullanılan özel isim 162 sıklıkla “Güneş” sözcüğüdür. Bu sözcükten sonra “Allah, Dünya, Keloğlan, Bülbül, Kafdağı, Tombiş, Aliş, Sibel, Nasreddin Hoca, Ceren, Ay, Çomak, Nazlı Hilal, Profesör Pap, Gülistan, Bilgen, Şefkat Çınarı, Ürafa ve Ulu Çınar” isimleri en sık kullanılan özel isimlerdir. İlk 10 özel ismin kullanım sıklığı 679’dur. İlk 10 özel isim, toplam özel ismin %4’lük bir bölümünü oluşturmaktadır.

İncelenen masallarda ilk on sırada yer alan özel isimlerden olan “Keloğlan”, halk masallarında sıklıkla kullanılan bir özel isimdir. Özel isimler arasında sıklık bakımından dördüncü sırada yer alan bu isim, Baş’ın (2006: 206) çocuk masalları üzerine yaptığı söz varlığı çalışmasında ilk sırada yer almaktadır. “Allah” ismi 109 tekrarla en sık kullanılan ikinci özel isimdir. Aynı isim Baş’ın çalışmasında 68 tekrarla ikinci sırada yer almaktadır. Özellikle halk masallarında “Allah” sözcüğü özel isim olarak sıklıkla kullanılan bir isimdir ancak Yazgan’ın masallarında “Allah” isminin

kullanılmasındaki sıklığın inanç unsuru ve dinî motifleri ön plana alan konular seçmesi ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Masal kahramanları için seçilen bazı özel isimler sıfat tamlaması ve isim tamlaması yoluyla oluşturulmuştur: Şakacı Muz, Bilge Balık, Kara Vızvız, Tombul Fil, Dostluk Pınarı, Düş Papatyası, Asil Kök, Süslü Tavşan, Bilge Rüzgâr, Pembe Bulut, Tonton Tavşan, Uzun Kulak, Sivri Sincap, Kuşlar Padişahı, Çömlekçinin Çamuru, Uyku Meleği ve Sevgi Bulutu bunlardan bazılarıdır.

Masallarda mekân adları olarak kullanılan özel isimlerin bir kısmı uydurma isimlerle oluşturulurken bir kısmı da gerçekte var olan mekân adlarından seçilmiştir. Gülistan, Ahistan, Derdistan, Figanistan, Sebzeler Ülkesi, Şarkı Söyleyen Orman, Alıp Vermez Çarşısı; Osmaniye, Bursa, Diyarbakır, Kız Kulesi, Gök Medrese, Üsküdar, Ceyhan, Gürün ve Erzurum isimleri bunlardan birkaçıdır.

Masallarda kültürümüzde önemli yeri olan şahısların adları da özel isimler arasında yer almıştır. Nasreddin Hoca, Mevlana, Mehmet Akif, Hacı Bayram, Osman Gazi, Yunus Emre ve Âşık Veysel gibi önemli Türk büyüklerinin adlarına yer veren yazar, bu isimleri kurgu içerisinde masalı yürüten kahramanlar olarak değil, kendilerinden bahsedilen, tanıtılan, örnek alınması gereken büyükler olarak vermeyi tercih etmiştir.

3.2. Masal Metinlerindeki Atasözlerine İlişkin Bulgular

Masal metinlerinde farklı 106, toplam 138 atasözüne yer verilmiştir (Akın, 2018: 225). Metinlerde yer alan ilk 20 atasözü sırasıyla şunlardır: “Kötü haber tez duyulur, Kul sıkışmayınca Hızır yetişmez, Ne ekersen onu biçersen, Zalimin zulmü varsa mazlumun Allah’ı var, Beş parmağın beşi bir olmaz, Alma mazlumun ahını, gökten indirir şahini, Bin bilsen de bir bilene danış, Çıkmadık candan ümit kesilmez, Düşmez kalkmaz bir Allah, Elden gelen öğün olmaz, o da vaktinde bulunmaz, Elin ağzı torba değil ki bağlayasın, Emir demiri keser, Gemisini kurtaran kaptan, Gülme komşuna gelir başına, Gün doğmadan neler doğar, Karadeniz’de gemilerin mi battı, Komşu komşunun külüne muhtaçtır, Öl söz verme, öl sözünden dönme, Ölmek var dönmek yok, Sabırla koruk helva olur.”

Baş’ın yaptığı çalışma ile kıyaslandığında Yazgan’ın masallarının atasözü yönünden zengin olduğu söylenebilir. Baş (2006: 212), söz varlığı çalışması yaptığı masal metinlerinde toplam 97.209, farklı 6.735 sözcük arasında farklı ve toplam 4 atasözü tespit etmiştir. İncelen metinlerin toplam kelime sayısı mevcut çalışma ile kıyaslandığında arada büyük bir fark olduğu görülmekte, ancak bu farka rağmen kullanılan toplam atasözü sayısının ciddi oranda az olduğu dikkat çekmektedir. Gökçe’nin (2008: 275) çalışmasında da benzer bir durum söz konusudur. Dayıoğlu’nun çocuk öykülerinde sadece 2 atasözü kullanıldığı tespit edilmiştir. Toplam 51.814 sözcük arasında sadece 2 atasözüne yer verilmesi mevcut çalışma ile kıyaslandığında küçük bir rakam olarak değerlendirilebilir.

Yazgan, didaktik yönü öne çıkan masallar kaleme almıştır. Her bir masalında öne çıkardığı farklı bir değer vardır. Atasözleri de didaktik yönü olan kalıplaşmış özlü sözlerdir. Masalların öğretici yönünü güçlendirmek amacıyla yazarın atasözlerine daha çok yer verdiği düşünülmektedir.

3.3. Masal Metinlerindeki Deyimlere İlişkin Bulgular

Masallarda toplam 2.246, farklı 979 deyim kullanılmıştır (Akın, 2018: 229). Metinlerde kullanılan farklı deyim sayısının farklı kelime sayısına oranı %16,77, toplam deyim sayısının toplam kelime sayısına oranı ise %3,47’dir.

Baş’ın (2006: 210) yaptığı çalışmada masallarda tespit edilen toplam deyim sayısı 859, farklı deyim sayısı ise 431’dir. Gökçe’nin (2008: 274) araştırmasında tespit ettiği toplam deyim sayısı 1.334, farklı deyim sayısı ise 639’dur. Oranlar kıyaslandığında Yazgan’ın masallarının deyim yönünden zengin olduğu söylenebilir.

Masallarda “ne kadar” deyimini, 53 sıklıkla en çok kullanılan deyimdir. Bu deyimini sırasıyla “karar vermek, ne olur, kendine gelmek, özür dilemek, boynunu bükmek, kendinden geçmek, uykuya dalmak, başına gelmek, yola çıkmak, hoşuna gitmek, hoplayıp zıplamak, mışıl mışıl uyumak, alay etmek, razı olmak, göz kırpmak, yolunu tutmak, fark etmek, peşine düşmek ve selam vermek” deyimleri takip etmektedir. İlk 10 deyim toplam deyim sayısının %8’lik bir bölümünü oluşturmaktadır.

3.4. Masal Metinlerindeki İlişki Sözlere İlişkin Bulgular

Masallarda toplam 288, farklı 94 ilişki sözü kullanılmıştır (Akın, 2018: 244). Farklı ilişki sözü sayısının farklı kelime sayısına oranı %1,61, toplam ilişki sözü sayısının toplam kelime sayısına oranı ise %0,45’tir. Toplam ilişki sözü ile farklı ilişki sözü arasındaki oran 3,06’dır. Yani her ilişki sözü yaklaşık 3 kez tekrar edilmiştir.

İncelenen metinlerde en sık kullanılan ilk 10 ilişki sözü sırasıyla şunlardır: “Efendim, sağ ol, kırk gün kırk gece, hoş geldin, hayırlı akşamlar, Allah razı olsun, günaydın, geçmiş olsun, inşallah ve hayırlı sabahlar.”

Masallarında gelenekleri, halkın yaşayış şeklini ve dil alışkanlıklarını vermeyi tercih eden yazar, atasözü ve deyim gibi kalıplaşmış söz varlığı öğelerinin yanında, yüzyılların alışkanlıkları ile ortaya çıkarılmış kalıplaşmış söz öbeklerinden olan ilişki sözleriyle de bu üslup özelliğini sürdürmüştür.

3.5. Masal Metinlerindeki İkilemelere İlişkin Bulgular

İncelenen masallarda toplam 911, farklı 394 ikileme kullanılmıştır (Akın, 2018: 247). Metinlerde kullanılan farklı ikileme sayısının farklı kelime sayısına oranı %6,75, toplam ikileme sayısının toplam kelime sayısına oranı ise %1,41’dir. Toplam ikilemeler ile farklı ikilemeler arasındaki oran 2,31’dir. Yani her ikileme yaklaşık 2 kez tekrar edilmiştir.

Baş’ın (2006: 207) çalışmasında incelenen masallarda 640 toplam, 223 farklı ikileme sayısı tespit edilmiş; Gökçe’nin (2008: 274) çalışmasında da Dayıoğlu’nun çocuk öykülerinde kullandığı toplam ikileme sayısı 754, farklı ikileme sayısı 355 olarak tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalarla araştırmancının ikileme oranları karşılaştırıldığında Yazgan’ın masallarının ikileme yönünden zengin olduğu söylenebilir.

İncelenen masallarda sıklığı en fazla olan ikileme 35 tekrarla “yavaş yavaş” ikilemesidir. Bu ikilemeyi “kendi kendine, gece gündüz, pırıl pırıl, tatlı tatlı, birer birer, cıvıl cıvıl, şırl şırl, ışıl ışıl, bir bir, sağa sola, olup biten, daldan dala, kol kola, güzel mi güzel, sarı sarı, hüngür hüngür, yorgun argın, bol bol ve el ele” ikilemeleri takip etmektedir. Yazgan, masallarında aynı sözcüğün yinelenildiği ikileme türlerine daha fazla yer vermiştir.

3.6. Masal Metinlerindeki Kalıplaşmış Sözlere ve Çeviri Sözlere İlişkin Bulgular

İncelenen masallarda toplam 3, farklı 3 kalıplaşmış söz kullanılmıştır. Bunlar “Mevla görelim neyler, neylerse güzel eyler.”, “Size yapılmasını istemediğiniz şeyi başkasına yapmayın.” ve “Yaradılanı sev, yaradandan ötürü.” sözleridir.

Masal metinlerinde 8 tekrarla sadece 1 çeviri söze yer verilmiştir. “Aman Allah’ım” sözü, İngilizce “Oh my God” ifadesinden Türkçeye çevrilmiş bir sözdür (Akın, 2018: 255).

4. SONUÇ

Araştırmada Bestami Yazgan’ın çocuklar için kaleme aldığı masal metinlerinin farklı ve toplam kelime, deyim, ikileme, özel isim, ilişki sözü, kalıplaşmış söz, çeviri söz ve atasözleri açısından nasıl bir niceliğe sahip olduğu sorusuna cevap aranmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Masal metinlerindeki toplam söz varlığı unsuru 64.687, farklı söz varlığı unsuru ise 5.838’dir. Masallardaki söz varlığı öğelerinin çokluğu ve çeşitliliği, Türkçenin zengin söz varlığı ile çocuk

okuyucunun erken dönemde karşılaşmasına fırsat verebilecek olumlu bir özelliktir. Araştırmada elde edilen bulgular daha önce yapılan benzer çalışmaların bulguları ile karşılaştırılmış, Baş'ın (2006: 212) söz varlığı çalışması yaptığı masal metinlerinde toplam 97.209, farklı 6.735 sözcük tespit ettiği, Gökçe'nin (2008: 273) Gülten Dayıoğlu'nun çocuk öyküleri üzerinde yaptığı söz varlığı çalışmasında ise toplam 51.814, farklı 5.073 sözcük tespit ettiği görülmüştür. Bu oranlar karşılaştırıldığında özellikle söz varlığı öğelerinin çeşitliliği bakımından Yazgan'ın masal metinlerinin zengin bir içeriğe sahip olduğu belirlenmiştir.

Masallarda en sık kullanılan ilk on kelime "bir, de/da, de-, bu, ol-, ben (zamir), ile, o, ve, ne" kelimeleridir. Bu kelimelerin, sıklık çalışmaları yapılan benzer çalışmalarda da büyük oranda aynı olduğu tespit edilmiştir.

Masallarda toplam 138, farklı 106 atasözü; toplam 2.246, farklı 979 deyim tespit edilmiştir. Masallarda kullanılan deyim ve atasözlerinin oranları, benzer çalışmaların oranları ile karşılaştırılmış; Baş'ın (2006) yaptığı çalışmada, 6.735 farklı sözcük arasında toplam 4 atasözü ve 859 farklı deyime yer verildiği, Gökçe'nin (2008) yaptığı çalışmada da benzer şekilde 5.073 farklı sözcük arasında sadece 2 atasözüne ve farklı 639 deyime yer verildiği görülmüştür. Yazgan'ın masal metinlerinde kullandığı atasözü ve deyimlerin oranları, benzer bu çalışmaların oranları ile karşılaştırıldığında incelenen masalların atasözü ve deyim yönünden zengin bir içeriğe sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yazgan'ın masalları çocuk okuyucunun kalıplaşmış dil yapıları ile karşılaşmasına imkân sağlayabilecek bir özelliğe sahiptir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2015: 26, 28) beşinci sınıf öğrencilerinin yazılarında ve konuşmalarında Türkçenin söz varlığından yararlanmaları yönünde kazanımlara yer verilmiştir. Ancak hazırlanan Türkçe ders kitaplarında bu açıklamalara uygun metinler sınırlı sayıdadır. Yalçın (2005: 150, 151), beşinci sınıf Türkçe ders kitabı üzerinde yaptığı söz varlığı çalışmasında, incelediği ders kitabında sadece 24 deyim ile 1 atasözü tespit etmiştir. Tespit edilen bu bulgular, ders kitaplarının, söz varlığı ile ilgili kazanımları gerçekleştirme yetersiz kaldığını göstermektedir. Bu aşamada nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerinin söz varlığını geliştirmede büyük bir role sahip olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. Bu noktada Yazgan'ın masallarının yüzyıllar süren bir geleneğin ürünü olan deyim ve atasözleri açısından çocuk okuyucuya zengin bir içerik sunduğu söylenebilir.

Masallarda toplam 2.783, farklı 443 özel isim tespit edilmiştir. Kullanılan özel isimler masal metinlerinde kullanılan alışılmış özel isimlerden farklıdır. İnanç unsurunun, dinî motiflerin ve halk geleneğinin ön planda tutulduğu masal metinlerinde, kullanılan özel isimlerin de bu doğrultuda seçildiği belirlenmiştir.

Masallarda toplam 911, farklı 394 ikileme tespit edilmiştir. Yalçın'ın (2005) beşinci sınıf Türkçe ders kitabında tespit ettiği ikileme sayısı 38, Baş'ın (2006) çalışmasında tespit ettiği farklı ikileme sayısı 223, Gökçe'nin (2008) Dayıoğlu'nun öykülerinde tespit ettiği farklı ikileme sayısı ise 355'tir. Bu oranlar karşılaştırıldığında Yazgan'ın masallarının ikileme yönünden zengin bir içeriğe sahip olduğu görülmüştür. Masallarda aynı sözcüğün tekrarı ile oluşturulmuş ikilemelerin -hitap ettiği okuyucu kitlesinin yaş ortalaması dolayısıyla- diğer ikileme türlerine göre daha çok kullanıldığı tespit edilmiştir.

Masallarda toplam 288, farklı 94 ilişki sözü kullanılmıştır. Selamlaşma ve ayrılık bildiren ilişki sözleri ile dinî inanç bildiren ilişki sözleri diğer gruplarda yer alan ilişki sözlerinden daha çok kullanılmıştır. Didaktik yönü öne çıkan, halk geleneğini önceleyen masallar kaleme alan yazarın, atasözü ve deyim kullanımlarında olduğu gibi toplumun kültürel yapısını çocuk okuyucuya sezdirmeyi amaçladığı, bu doğrultuda kalıplaşmış söz varlığı unsurlarından olan ilişki sözlerine de yer verdiği belirlenmiştir.

Masallarda toplam 3, farklı 3 kalıplaşmış söz varlığı unsuru tespit edilmiştir. Yazgan'ın masallarında yer verdiği özdeyiş niteliğindeki kalıplaşmış sözlerden biri Yunus Emre'ye, diğeri

Erzurumlu İbrahim Hakkı'ya aittir. Üçüncü kalıplaşmış söz ise bir hadisin özdeyiş niteliği kazanmış şeklidir. Yazgan'ın tanınmış kişiler tarafından söylenen özdeyiş mahiyetindeki kalıplaşmış sözlere masallarında çok fazla yer vermediği, kullandığı az sayıdaki kalıplaşmış sözlerin de dinî içerikli ve öğüt verici sözler arasından seçildiği belirlenmiştir.

Masallarda kullanılan tek çeviri söz "Aman Allah'ım" sözüdür. Masal metinlerinde başka çeviri söz kullanılmamıştır.

Halkın geleneğini, yaşayış şeklini, kültürel değerlerini ve sosyal ilişkilerini öne çıkaran Yazgan, bu üslup özelliğine katkı sunan atasözlerini, deyimleri, ilişki sözlerini ve ikilemeleri kullanarak didaktik yönü güçlü, zengin bir masal dili yaratmıştır.

5. ÖNERİLER

Bestami Yazgan'ın çocuklar için kaleme aldığı masal metinleri, Türkçenin söz varlığı açısından zengin bir içeriğe sahiptir. Masalların bu özelliğinden dolayı ana dili öğretim çalışmalarında bu metinlere daha fazla yer verilebilir.

Bestami Yazgan'ın masalları atasözü, deyim ve ilişki sözleri yönünden çeşitlilik göstermektedir. Bu eserler özellikle kalıplaşmış söz varlığı unsurlarının öğretiminde yararlanılacak kaynaklar olarak eğitim ortamlarında kullanılabilir.

Eğitmciler, kelime ve kavram öğreniminin sağlıklı şekilde yapılabilmesi için öğrencilerini söz varlığı yönünden zengin içerikli eserlere yönlendirmelidir.

Çocuk kitapları seçilirken çocukların yaş ve gelişim düzeyleri göz önünde bulundurulmalı, çocuk okuyucunun bilişsel düzeyine uygun eserler seçilmelidir.

Söz varlığı çalışmaları belli bir alanla sınırlı kalmamalıdır. Çocukların kişisel söz varlıklarının geliştirilmesi noktasında ciddi katkı sağlayan çocuk edebiyatı ürünlerinin söz varlığı açısından değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Alanla ilgili çalışmalar yapan araştırmacıların bu eserleri söz varlığı açısından incelemeleri, çocuk edebiyatının mevcut durumunun anlaşılması ve geliştirilebilmesi açısından katkı sağlayacaktır.

Söz varlığı belirlenen çocuk kitaplarından elde edilen bulgular, öğrencilerin kişisel söz varlıkları ile karşılaştırılmalı; ders kitaplarının söz varlığı unsurları ile çocuk kitaplarının söz varlığı unsurlarının örtüşme düzeyleri belirlenmelidir.

Çocuklara ana dilinin öğretilmesinde kayda değer katkılar sunan çocuk edebiyatı ürünlerinin söz varlığı öğelerinin çıkarılması ve sıklık listelerinin hazırlanması, alanda eser üretmek isteyenlerin faydalanabileceği listeler olarak kullanılabilir.

KAYNAKÇA

Yararlanılan Kaynaklar

Akın, K. (2018). Bestami Yazgan'ın Masallarındaki Söz Varlığından Hareketle Bağlam Temelli Okuma Faaliyetlerinin Kavram Gelişimine Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Aksan, D. (2015). Türkçenin Sözvarlığı. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Aksoy, Ö. A. (1988). Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1-2. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Arslanoğlu, İ. (2016). Bilimsel Yöntem ve Araştırma Teknikleri. Ankara: Gazi Kitabevi.

Baş, B. (2006). 1985-2005 Yılları Arasında Çocuk Edebiyatı Sahasında Yazılmış Tahkiyeli Metinlerin Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bilgin, N. (2006). Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler ve Örnek Çalışmalar. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Bilkan, A. F. (2009). Masal Estetiği. İstanbul: Timaş Yayınları.

Boratav, P. N. (1992). Zaman Zaman İçinde (Tekerlemeler-Masallar ve Masal ile Tekerleme Üzerine Bir İnceleme). İstanbul: Adam Yayınları.

Çetinkaya, Z. (2007). Masalların Türkçe Öğretimindeki Yeri ve Önemi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çotuksöken, Y. (2004). Türkçe Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü. İstanbul: Toroslu Kitaplığı.

Eğilmez, İ. (2010). İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarındaki Söz Varlığının İlköğretim Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarına Aktarımı. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Gökçe, B. (2008). Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Öykülerinde Değer Eğitimi ve Öykülerin Türkçeye Katkısı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Gökşen, E. N. (1956). Masalın imkânları ve ana dile hizmeti. Türk Dili, III (33), 546.

Gündoğdu, A. E. (2012). Türk Çocuk Yazınında Söz Varlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

Hatipoğlu, V. (1981). Türk Dilinde İkileme. Ankara: TDK Yayınları.

Hengirmen, M. (2011a). Deyimler Sözlüğü. Ankara: Engin Yayınları.

Hengirmen, M. (2011b). Atasözleri Sözlüğü. Ankara: Engin Yayınları.

Karadağ, Ö. (2005). İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Karakuş, İ. (2000). Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi (Öğretmen El Kitabı). Ankara: Sistem Ofset Yayınları.

Karatay, H. (2007). Dil edinimi ve değer öğretimi sürecinde masalın önemi ve işlevi. Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 5 (3), 463-477.

Katı, Y. (2015). Yavuz Bahadıroğlu'nun Çocuk Hikâyelerinde Değerler Eğitimi ve Söz Varlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Kaya, E. (2008). İlköğretim II. Kademe Ders Kitaplarında Söz Varlığı İncelemesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Korkmaz, Z. (2003). Gramer Terimleri Sözlüğü. Ankara: TDK Yayınları.

Kurudayıoğlu, M. (2005). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

MEB. (2015). Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Türkçe Dersi (1- 8. Sınıflar) Öğretim Programı. Ankara: MEB Yayınevi.

Mert, E. (2009). Türkçenin Söz Varlığı Açısından Eflatun Cem Güney'in Derleyip Yazdığı Masallar. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Öz, G. (2012). İlköğretim Sekizinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Söz Varlığı Bakımından İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Şen, E. (2009). 1980'den Günümüze Çocuk Edebiyatı Alanında Yazılmış Yerli Çocuk Tiyatrosu Metinlerinin Söz Varlığı Üzerine Bir İnceleme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

Temur, T. (2006). İlköğretim 4 ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Yazı Dilindeki Kelime Hazinesinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Türkçe Sözlük (2005). Ankara: TDK Yayınları.

Yalçın, S. K. (2005). İlköğretim 1. ve 5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Sözvarlığı Unsurlarının Eğitsel Açısından Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Yavuz, M. H. (2002). Masallar ve Eğitimsel İşlevleri. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Yurtbaşı, M. (2012). Sınıflandırılmış Atasözleri Sözlüğü. İstanbul: Excellence Publishing.

Yurtbaşı, M. (2013). Sınıflandırılmış Deyimler Sözlüğü. İstanbul: Excellence Publishing.

İncelenen Eserler

Yazgan, B. (1994). Eşek Akı. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (1994). Yurdunu Arayan Fidan. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (1994). Taş Ağlayan Gözler. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (1994). Ah Madonna. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (1994). Keldazın İntikamı. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (1994). Gülistanın Gülleri. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (1994). Çil Horozun Masalı. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (1994). Gül Kızla Bülbül Dede. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (1994). Süt İçen Dev Yavrusu. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (1994). Padişah ile Akıllı Papağan. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (2004). Akbulut Karabulut. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (2004). Zafer Irmağı. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (2004). Gökkuşağı Türküsü. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (2004). Kutup Yıldızı. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (2004). Şehit Pınarı. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (2005). Keloğlanın Karpuzları. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (2005). Keloğlan Kız İstiyor. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (2005). Keloğlan Evleniyor. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (2005). Keloğlan ile Uyku Kuşu. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (2005). Çam Kozalağı. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (2005). Kafesteki Kuş. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (2005). Bir Minarenin Günlüğü. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (2005). Pencere Camları. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yazgan, B. (2005). Ulu Çınarla Nazlı Hilâl. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

- Yazgan, B. (2005). Asma ile Kara Karga. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yazgan, B. (2005). Sevgi Ormanı. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yazgan, B. (2005). Sabır Meyvesi. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yazgan, B. (2005). Ağlayan Asma. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yazgan, B. (2005). Çömlekçinin Çamuru. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yazgan, B. (2009). Gözlük Takan Yıldızlar. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2010). Sihirli Düdük. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yazgan, B. (2010). Çelik Kuşla Kıvrak Kanat. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yazgan, B. (2010). Ayıların Türküsü. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yazgan, B. (2010). Gönül Sarayının Anahtarı. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yazgan, B. (2010). Sürüden Ayrılan Cıvciv. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yazgan, B. (2011). Doğum Günün Kutlu Olsun. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2011). Olimpiyat Ormanı. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2011). Masal Denizi. İstanbul: Erdem Yayınları.
- Yazgan, B. (2011). Masal Salıncağı. İstanbul: Timaş Çocuk.
- Yazgan, B. (2013). Hayat Sevince Güzel. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2013). Paten Giyen Kaplumbağa. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2013). Yardımsever Kirpi. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2013). Nehir Gezisi. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2013). Çocukların Arabası. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2013). Farenin Evi. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2013). Benimle Oynar mısın. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2013). Üzüm Ağacı. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2013). Akıllı Tavşan. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2013). Şehir Şehir Gezen Nehir. İstanbul: Altın Burç Yayınları.
- Yazgan, B. (2014). Yağmur Kuşları. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2014). Arkadaşım Can Eriği. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2014). Arkadaşım Kartopu. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2014). Arkadaşım Sarmaşık. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2014). Arkadaşım Topkuyruk. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2014). Arkadaşım Kanarya. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yazgan, B. (2014). Arkadaşım Başparmak. İstanbul: Nar Yayınları.